

سۇئال

ئەرنىڭ ئايالىغا قىلىدىغان مۇھىم ئەمەللىرى قايسى؟. ئەرنىڭ ئايالىنى دائىم بەختلىك قىلىشى كېرەكمۇ؟. ئىرىم ماڭا ئۆز تۇغقانلىرىغا مۇئامىلە قىلغاندەك، يەنى ئاتا-ئانا، ھەمىشە بىلىرىگە ماڭا كۆڭۈل بۆلگەندىن كۆپرەك كۆڭۈل بۆلىدۇ. ئۇنىڭ ماڭا ۋە كېلىچەك ھاياتىمىزغا، تۇغقانلىرىغا ھېسداشلىق قىلغاندىنمۇ بەكرەك كۆڭۈل بۆلىشىنى مەقسەت قىلىمەن. ئېرىمنىڭ ماڭا بەكرەك كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە ياخشى كۆرۈشىگە تۈرتكە بولىدىغان بىرەر سەۋەپ بولسا ئېيتىپ بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن؟.

تەپسىلىي جاۋاب

ئەر ئايالىغا ياخشى مۇئامىلىدە بولۇشى، كېرەكلىك بولغان يېمەك-ئىچمەك، كېيىم-كېچەك ۋە تۇرالغۇ جايلارنى ھازىرلاپ بېرىشى ۋاجىپتۇر. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **ئۇلار بىلەن چىرايلىقچە تىرىكچىلىك قىلىڭلار** سۈرە نىسا 19-ئايەت. يەنە بىر ئايەتتە: **ئاياللىرى ئۈستىدە ئەرلىرىنىڭ ھەقلىقى بولغىنىدەك، ئەرلىرى ئۈستىدە ئاياللىرىنىڭمۇ ھەقلىقى بار، يەنى ئاياللار مۇۋاپىق دەرىجىدە ھوقۇقتىن بەھرىمەن بولۇشى، مۇۋاپىق دەرىجىدە مەجبۇرىيەت ئۆتىشى كېرەك. ئاياللارغا مەھرى بېرىش ۋە ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىنى قامداش مەجبۇرىيەتلىرى ئەرلەرگە يۈكلەنگەنلىكتىن، ئەرلەر ئاياللاردىن بىر دەرىجە ئارتۇقلۇققا ئىگە، ئاللاھ غالىبتۇر، ھىكمەت بىلەن ئىز قىلغۇچىدۇر** سۈرە بەقەرە 228-ئايەت.

ئىمام ئەھمەد بىلەن ئەبۇ داۋۇد مۇئاۋىيە ئىبنى ھەيدەتە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن سورىغان سوئالنى رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: **ئۇ كىشى: يا رەسۇلۇللاھ! بىزلەرنىڭ ئۈستىمىزدىكى ئاياللارنىڭ ھەققى قايسى؟ دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: يېمەك-ئىچمەك، كېيىم-كېچەك قىلىپ بېرىش، يۈزىگە ئۇرماسلىق، سەت سۆزلەر بىلەن تىللىماسلىقنىڭ، سىنى رەنجىتىپ قويغاندىنمۇ ئۆز ئۆيۈڭدىن باشقا ئۆيگە چىقىپ كەتمەسلىكىڭدىن ئىبارەتتۇر.**

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نۇرغۇن ھەدىسلىرىدە، ئاياللارغا ياخشىلىق قىلىشقا بۇيرىغان، ئەرنىڭ ئايالى ھەققىدە ئاللاھتىن قورقۇشى، تىگىشلىك ھەققىنى تولۇق بېرىشى كېرەك.

ئاتا-ئانىغا ۋە ئۇرۇق-تۇغقانلارغا ياخشىلىق قىلىش بىلەن، ئايالىغا ئېھتىرام قىلىش، كۆڭۈل بۆلۈپ، خەيرى ئېھسان قىلىش بىر-بىرىگە زىت ئىش ئەمەس. قىز ياتلىق بولغاندىن كېيىن، ئەرنىڭ ئائىلە ئەزالىرىدىن ھېسابلىنىدۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئىنسانىيلىق مۇجەسسەملەشكەن تۆۋەندىكى ئائىلىسىگە ياخشىلىق قىلىش توغرىسىدىكى مۇبارەك سۆزىدە مۇنداق دەيدۇ: **سىلەرنىڭ ياخشىلىرىڭلار ئائىلىسىگە ياخشى مۇئامىلىدە بولغانلار، مەن ئائىلەمدىكىلەرگە ئەڭ ياخشى مۇئامىلىدە بولغۇچىمەن.** بۇ ھەدىسنى تىرمىزىي رىۋايەت قىلغان.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئائىلىگە ئېھتىرام قىلىشنى ياخشىلىقنىڭ ئۆلچىمى قىلدى. كىمكى ياخشى مۇسۇلمانلاردىن بولۇشىنى

مەقسەت قىلىدىكەن ئائىلىسىدىكىلەرگە، ئۇرۇق-تۇغقانلىرىغا خەير-ئېھسان قىلسۇن.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **سېنىڭ ئاللاھ رازىلىقى ئۈچۈن قىلغان ھەر بىر ئېھسانلىرىڭغا، ھەتتا ئايالىڭنىڭ ئېغىزىغا سېلىپ قويغان بىر لوقما تائامىڭىمۇ ئەجىر بېرىلىدۇ** بۇخارىي رىۋايەت قىلغان.

سېز ئېرىڭىزنىڭ سىزگە قىلغان مۇئامىلىسىنىڭ تولۇق بولماسلىقىدىكى سەۋەبىنى ئويلىنىپ كۆرۈڭ. بەلكىم سىز ئۇنىڭ ھەققىنى تولۇق ئادا قىلمىغان بولىشىڭىز مۇمكىن. ئۇنىڭ ئائىلىدىكى شەخسى تۇرمۇشىغا ئەستايىدىللىق بىلەن كۆڭۈل بۆلمىگەنلىكىڭىزدىن ياكى ئۇنىڭ ئۈچۈن چىرايلىق ياسىنىپ، ياخشى كۈتمىگەن بولىشىڭىز مۇمكىن. سىز تۇرمۇشقا بولغان كۆز قارىشىڭىزنى يەنە بىر قېتىم ئەستايىدىللىق بىلەن تەكشۈرۈپ چىقىڭ، بەلكىم سىز ئويلىمىغان يەردىن مەسىلە خاتىرجەملىك بىلەن ھەل بولىشى مۇمكىن.

كۆپ سەبەبى قېلىڭ، بۇنىڭدا كۆپ ياخشىلىق ۋە گۈزەل ئاقىۋەتلەر بولىشىدا شەك يوق. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **سەبەبى قىلىڭلار، ئاللاھ ھەقىقەتەن سەبەبى قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر**. يەنە بىر ئايەتتە: **كىمكى ھەقىقەتەن تەقۋادارلىق قىلىدىكەن، سەبەبى قىلىدىكەن، ياخشى مۇكاپاتقا ئېرىشىدۇ، چۈنكى ئاللاھ ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنىڭ ئەجرىنى بىكار قىلىۋەتمەيدۇ**. يەنە بىر ئايەتتە: **سەبەبى قىلغىن، شۈبھىسىزكى، ياخشى ئاقىۋەت تەقۋادارلارغا مەنسۇپتۇر**. ئاللاھتىن ئائىلىڭىزگە ئىللىقلىق، تەقۋادارلىق ئۈستىگە قۇرۇلغان گۈزەل تۇرمۇش ئاتا قىلىشىنى سورايمەن. ئاللاھ تائالادىن بىزنىڭ ۋە بارلىق مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھۋالىنى ئىسلاھ قىلىشىنى سورايمىز.